॥३॥ [1] एवंप्रकारैर्यथासंख्यं मिथुनैः स्त्रीलिङ्गपुंलिङ्गशब्दवद्भिर्मन्त्रैः क्रमेण प्रयाजानामनुमन्त्रणं करोति । किमुक्तं भवति · यथा एकः एकेति मिथुनं प्रथममुक्तम् यथासंख्यं मिथुनैरित्युक्तत्वादेवंशब्दाच्च द्वौ द्वे त्रयस्तिस्रः चत्वारश्चतस्र इत्युक्तं भवति [2] ।

न तस्य किं चनेति पञ्चमे ॥४॥ पञ्चमे प्रयाजे पञ्च ममेत्यस्यानन्तरम् न तस्य किं चन योऽस्मान्द्वेष्टीति मन्त्रेणानुमन्त्रणं कुर्यात् · एतच्चानुमन्त्रणं त्यागानन्तरं हविःप्रक्षेपे च कृते कर्तव्यम् । त्यागाश्च मान्त्रवर्णिकीभ्यः समिदादिदेवताभ्यः कार्याः · प्रथमे इदं समिद्भ्यो न मम एको ममेत्यादि · द्वितीये इदं तनूनपाते नराशंसाय वा न मम द्वौ मम द्वे तस्येति · तृतीये इदमिड्भ्यो न मम त्रयो मम तिस्रस्तस्येति · चतुर्थे इदं बर्हिषे न मम चत्वारो मम चतस्रस्तस्येति · पञ्चमे इदमग्नये सोमायाग्नयेऽग्नीषोमाभ्यामग्नीषोमाभ्यां देवेभ्य आज्यपेभ्यो न मम पञ्च ममेत्यादि · अमावास्यायां तु इदमग्नयेऽग्नीषोमाभ्यामिन्द्राय देवेभ्य इति संनयतः इदमग्नये विष्णवऽइन्द्राग्निभ्यां देवेभ्य इत्यसंनयत इति ।

त्विषिमानपचितिमान्यशस्वी ब्रह्मवर्चस्यन्नाद इति च ॥५॥ चकारः पूर्वोक्तानुमन्त्रणैः सह समुच्चयार्थः [3] · त्विषिमानित्यादिभिः पञ्चभिर्मन्त्रैः यथासंख्यं पञ्च प्रयाजाननुमन्त्रयते प्रथमेन प्रथमम् · भूयासमिति प्रतिपदमध्याह्रियते । पूर्वस्मादनुमन्त्रणादिदं भिद्यते पृथग्विधानात् · प्रयोजनम् सावसानं द्वयोः प्रयोगः । अनेकयजमानके एक एवानुमन्त्रणं करोति क्रत्वर्थत्वात् · तत्र एको ममेत्यत्र ऊहाभावः आशीर्योगाभावात् त्विषिमानित्यादौ तु ऊहः आशीर्योगात् त्विषिमन्तौ भूयास्त्व त्विषिमन्तो भूयास्मेति · अन्ये तु विपरीतमिच्छन्ति ।

आगन्तूनां चतुर्थपञ्चमाभ्याꣳ स्थानात् ॥६॥ चातुर्मास्येषु पशौ च प्रयाजप्रवृद्धौ [4] चतुर्थपञ्चमयोरन्तराले आगन्तवो द्वारादय इज्यन्ते · तत्रानुमन्त्रणहो-

---

१) द्विष्म इत्यन्ते भूयादित्यध्याहारः Mahâd. २) अध्याहारोऽपि द्वितीये द्विवचनेन ततो बहुवचनेन Mahâd. ३) अनुमन्त्रणस्यासंनिपातात्प्रोषितोऽपि यजमानः करोति Mah. ४) नवैकादशद्वादशप्रयाजकर्मसु Mahâd. — See २.५.२.३० ३.८.१.३.